

INFORMACIÓN BÁSICA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA CURSO 2015-2016

Materias:

ESO:

- **MÚSICA 2º ESO**
- **MÚSICA 4º ESO**

Membros do Departamento:

- *Íñigo Barreiro García*
- *María Cabo Carballal*

Profesorado do Departamento

As materias asignadas ó Departamento de Música serán impartidas polos seguintes profesores:

- ❖ **Íñigo Barreiro García**
- ❖ **María Cabo Carballa**

Materiais e Recursos

- En ningún dos niveis educativos haberá este curso libro de texto.
- Empregarase como material diversos libros de consulta da aula e das bibliotecas, así como resúmenes de temas, fichas, partituras, e exercicios confeccionados polo profesor e polos propios alumnos. As fichas, apuntes, partituras e exercicios que se usen para traballar na aula serán facilitados ós alumnos polos profesores do departamento, ocupándose os propios rapaces de fotocopiálos ou ben de recoller as copias deixadas na fotocopidora do centro sempre que así se lles indique. A tal efecto, deixaráselles unha marxe razoable de tempo para facerse co material antes de comezar a traballar con el. Unha vez rematado o prazo para facerse co mesmo, tódolos alumnos deberán traelo á aula, podendo ser sancionados no caso de non ser así.

Instrumentos:

Empregaranse os instrumentos da aula (láminas, pequena percusión, piano eléctrico) tanto para acompañalas cancións vocais como para as interpretacións instrumentais, así como frutas doces aportadas polos alumnos e polo propio Departamento. A fruta doce será material obrigatorio para tódolos alumnos de 2º de ESO, e o feito de non traela á aula será motivo de sanción.

Criterios xerais de calificación

Cualificaranse por separado cada un dos tres tipos de contidos avaliados, segundo o seguinte criterio:

- **Contidos conceptuais e procedimentais:** suporán o **70%** da cualificación total. Avaliaranse utilizando diferentes indicadores, como probas escritas e orais, así como mediante a análise dos cadernos e dos diferentes traballos que se manden facer, e pola observación directa da interpretación (instrumental, vocal e de movemento) das obras musicais traballadas.etc.

- **Contidos actitudinais:** suporán o **30%** da cualificación total. Avaliaranse por observación directa.

O alumno haberá de obter, como mínimo, un 30% da nota máxima en cada un dos dous devanditos apartados. Se non, non se poderá facer o cálculo da nota da avaliación e esta estará suspensa.

No caso de que actitude dalgún alumno interfira desfavorablemente coa consecución dos obxectivos e contidos programados, poderáselles amoestar e penalizar cun negativo, o que suporá a redución de 0,5 puntos do total da nota da avaliación.

Será motivo de amoestación e penalización, entre outros:

- **Non trae-lo material de música á aula (frauta, libreta, bolígrafo, libro, fotocopias, partituras, etc.)**
- **Non presentar as tarefas encomendadas, deberes para casa, traballos, etc.**
- **Faltar ó respecto de calquera xeito ós compañeiros ou ó profesor (ton groseiro, insultos, insolencia na fala, xestos de mala educación, etc.)**
- **Chegar tarde reiteradamente á aula sen ningunha xustificación.**
- **Amosar falta de atención durante as actividades da aula (falar cos compañeiros, provocar a interrupción da clase, amosar pasividade, etc.)**

En casos excepcionais poderá amoestarse ao alumno con dous negativos, o que levará consigo a redución de 1 punto do total da nota.

Recuperación de pendentes

As medidas para a supervisión e seguimento dos alumnos coa materia de música pendente doutros cursos son as seguintes:

- **Nos caso dos alumnos que cursen a materia de música nun nivel superior a aquel que teñan pendente, considerasase aprobada a materia pendente se superan a avaliación final dese novo nivel.**
- **Aqueles alumnos que non cursen a materia de música nun nivel superior a aquel que teñan pendente, contarán cunha reunión semanal para a aclaración de dúbidas, explicacións de contidos e entrega de material de repaso. A reunión farase durante o recreo dun día da semana durante todo o ano ata o exame final de maio.**
A estes alumnos se lles entregarán periódicamente exercicios, fichas e material de consulta e de reforzo que se devolverá posteriormente correxido para que o alumno coñeza o seu avance na materia.

Os procedementos de avaliación para alumnos que non cursen a materia nun nivel superior a aquel que teñan pendente serán:

- **Un caderniño de exercicios cada trimestre que os alumnos deberán entregar na data establecida a tal propósito. Eses exercicios serán correxidos e recibirán unha nota semellante á dun exame. Os alumnos que consigan unha nota media positiva neses exercicios a final de curso (por encima do cinco, enténdese), terán aprobada a materia.**
- Aqueles alumnos que non entreguen algún dos caderniños de exercicios ou que non acaden unha nota superior ó cinco na media dos exercicios entregados, disporán da opción dun exame final en maio.

E.S.O.

Competencias básicas de etapa na materia de Música.

Coa aprendizaxe da música as alumnas e os alumnos que rematen o ensino obrigatorio acadarán os obxectivos educativos propios da área, pero tamén desenvolverán as competencias básicas seguintes:

- **Competencia en comunicación lingüística.**
- **Competencia matemática.**
- **Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico.**
- **Tratamento da información e competencia dixital.**
- **Competencia social e cidadá.**
- **Competencia cultural e artística.**
- **Competencia para aprender a aprender.**
- **Autonomía e iniciativa persoal.**

Procedementos de avaliación

Os procedementos que se empregarán para a avaliación dos alumnos ó longo do segundo ciclo son os seguintes:

- Actividades de definición dun concepto. Ó estudante pídeselle que defina calquera dos conceptos expostos na clase, ben oralmente ou mediante unha proba obxectiva.
- Actividades de exposición temática. Expoñer un tema ou parte do mesmo, tanto explorado e deseñado polo propio alumno, como exposto na aula. Tomaranse en conta sobre todo a claridade dos conceptos.
- Actividades de análise e recoñecemento das obras musicais explicadas na clase.
- Probas escritas e cuestionarios sobre as unidades didácticas.
- Intercambios orais entre os propios alumnos e debates.
- Traballos creativos sobre determinados temas propostos polo profesor ou os propios alumnos (murais, gravacións, coreografías, representacións, composicións, etc...).
- Lectura e interpretación de partituras individual e colectivamente.
- Observación directa na interpretación vocal e instrumental e na execución de danzas do repertorio traballado na aula.
- Revisión e corrección dos cadernos de traballo.
- Observación directa do alumno para ver se sabe utilizar distintos procedementos en situacións diferentes: ante unha audición, as distintas discriminacións, tonal, tímbrica, harmónica...
- Comproba-lo grao de automatización adquirido dos procedementos.
- Supervisa-los cadernos de prácticas.

Ademais de saber os contidos e os procedementos para a adquisición dos mesmos, o alumno debe tamén saber valorar, e isto conséguese coa aprendizaxe de actitudes. Para iso pódense establecer tamén tarefas de avaliación:

- Comprobación de que o alumno sabe en qué consiste a actitude, valor e norma, por exemplo enumerando as accións que deben levarse a cabo para a interpretación colectiva dunha obra musical.
- Valoración da necesidade da súa existencia, por exemplo vendo se os alumnos son capaces de redactar un escrito en pro ou en contra de determinado estilo musical como froito da reflexión sobre unha audición.

1. SEGUNDO CURSO DE E.S.O.

1. 1. Obxectivos

BLOQUE 1.- ESCOITA:

1. Diferenciar entre son afinado e ruído.
2. Identificar os elementos do son: timbre, duración, intensidade e altura.
3. Diferenciar auditivamente os ritmos básicos: binario e ternario.
4. Diferenciar os temas ou frases diferentes que se escoitan nas pezas musicais propostas para tal fin.
5. Diferenciar matices, termos de velocidade e carácter nas audicións propostas para tal fin.
6. Diferenciar as principais texturas nunha audición, coa axuda da partitura.
7. Identificar e clasificar as voces humanas polo seu rexistro e coñecer as máis habituais.
8. Identificar polo seu timbre os instrumentos percusivos de altura indeterminada e determinada.
9. Coñecer auditivamente os instrumentos musicais (sós ou combinados con outros instrumentos) da orquestra, da banda e populares galegos e doutras culturas e clasificalos na familia á que pertencen.
10. Identificar os instrumentos que sobresaen na melodía e os que destacan no acompañamento nos fragmentos de audicións propostas.
11. Coñecer e identificar as agrupacións instrumentais máis habituais.
12. Identificar os instrumentos que se escoiten en fragmentos de diversos estilos musicais: blues, ragtime, soul, jazz, rock, folk, música latina....
13. Seguir a liña melódica nunha partitura mentres escoitan unha audición.
14. Ser capaces de seguir unha partitura mentres escoitan unha canción.
15. Coñecer e apreciar a música culta, escoitando fragmentos de obras de diversas épocas artísticas.
16. Coñecer e apreciar a música popular instrumental galega e doutras comunidades e culturas.
17. Coñecer ritmos e danzas latinas.
18. Coñecer e diferenciar estilos musicais que se popularizaron ao longo da historia da sociedade coma o jazz, rock, folk...

BLOQUE 2.- INTERPRETACIÓN:

1. Entoar fragmentos rítmico-melódicos coa voz.
2. Entoar cancións populares galegas e doutras comunidades e culturas.
3. Interpretar con percusión corporal e instrumental (pequena percusión) fragmentos rítmicos.
4. Interpretar unha melodía con instrumentos escolares de altura determinada: frauta e instrumentos de lámina.
5. Aprender normas e actividades básicas da interpretación grupal: silencio, atención ao director/a, memoria musical, expresión, matices...
6. Utilizar as TIC nas actividades musicais propostas e coñecer a súa utilidade.
7. Conseguir que se interesen pola correcta interpretación musical grupal, creando un ambiente de colaboración e respecto.
8. Potenciar a memorización de melodías para cantar e /ou tocar e os acompañamentos instrumentais e corporais.
9. Potenciar a lectura de partituras ao seu nivel con certa soltura.
10. Explorar e practicar as posibilidades da voz e do seu corpo na interpretación musical.

BLOQUE 3.- CREACIÓN:

1. Improvisar acompañamentos, melódicos e rítmicos de forma individual e grupal, co corpo e con instrumentos escolares.
2. Experimentar escrituras non convencionais para anotar esquemas formais ou calquera característica musical dunha obra.
3. Utilizar os recursos informáticos na escritura de partituras e traballos en grupo.
4. Escribir un texto a partir dunha melodía dada.
5. Inventar unha melodía a partir dun texto.
6. Facer actividades plásticas creativas sobre as audicións propostas.
7. Realizar traballos de investigación sobre os diferentes estilos musicais que escoitan.

BLOQUE 4.- CONTEXTOS MUSICAIS:

1. Coñecer as diferentes épocas artísticas que se desenvolveron ao longo da historia da música.
2. Aprender o nome dos compositores máis relevantes da música culta e saber encadralos na súa época artística.
3. escoitar e aprender a diferenciar os distintos estilos que xorden na música popular (jazz, rock, folk, música tradicional...).
4. Utilizar material impreso, internet, DVD para investigar coñecer, ver e escoitar instrumentos, agrupacións instrumentais e vocais, grandes intérpretes, estilos musicais...
5. escoitar e analizar a música nos medios de comunicación: cine, tv, radio, internet...
6. Coñecer a evolución da música de consumo na sociedade.
7. Valorar e respectar todas as manifestación musicais que escoiten ao longo do curso entendéndoas no seu contexto histórico.

1.2. Obxectivos Mínimos

1. Identificar os elementos do son: timbre, duración, intensidade e altura.
2. Diferenciar matices, termos de velocidade e carácter nas audicións propostas para tal fin.
3. Identificar e clasificar as voces humanas polo seu rexistro e coñecer as máis habituais.
4. Identificar polo seu timbre os instrumentos percusivos de altura indeterminada e determinada.
5. Coñecer auditivamente os instrumentos musicais (sos ou combinados con outros instrumentos) da orquestra e populares galegos e doutras culturas e clasificalos na familia á que pertencen.
6. Identificar os instrumentos que se escoiten en fragmentos de diversos estilos musicais: blues, ragtime, soul, jazz, rock, folk, música latina....
7. Coñecer e apreciar a música culta, escoitando fragmentos de obras de diversas épocas artísticas.
8. Coñecer e diferenciar estilos musicais que se popularizaron ao longo da historia da sociedade coma o jazz, rock, folk...
9. Entoar cancións populares galegas e doutras comunidades e culturas

10. Interpretar con percusión corporal e instrumental (pequena percusión) fragmentos rítmicos.
11. Interpretar unha melodía con instrumentos escolares de altura determinada: frauta e instrumentos de lámina.
12. Aprender normas e actividades básicas da interpretación grupal: silencio, atención ao director/a, memoria musical, expresión, matices...
13. Utilizar as TIC nas actividades musicais propostas e coñecer a súa utilidade.
14. Experimentar escrituras non convencionais para anotar esquemas formais ou calquera característica musical dunha obra.
15. Facer actividades plásticas creativas sobre as audicións propostas.
16. Realizar traballos de investigación sobre os diferentes estilos musicais que escoitan.
17. Coñecer as diferentes épocas artísticas que se desenvolveron ao longo da historia da música.
18. Aprender o nome dos compositores máis relevantes da música culta e saber encadralos na súa época artística.
19. escoitar e aprender a diferenciar os distintos estilos que xorden na música popular (jazz, rock, folk, música tradicional...).
20. Utilizar material impreso, internet, DVD para investigar coñecer, ver e escoitar instrumentos, agrupacións instrumentais e vocais, grandes intérpretes, estilos musicais...
21. escoitar e analizar a música nos medios de comunicación: cine, tv, radio, internet...

1.3. Contidos

Bloque 1. escoita

1. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a propia interpretación e creación musical.
2. Utilización de recursos corporais, vocais e instrumentais, medios audiovisuais e tecnolóxicas, textos, partituras e musicogramas.
3. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical (melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo e dinámica) e identificación destes na audición e na análise de obras musicais.
4. Clasificación e discriminación auditiva dos diferentes tipos de voces.

5. Clasificación e discriminación dos distintos instrumentos, tanto da orquestra como da música popular galega e doutros estilos propios da música urbana (rock, jazz...)
6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais.
7. A música en directo: os concertos e outras manifestacións musicais.
8. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais.
9. O silencio na audición.
10. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento.
11. Interese por desenvolver hábitos saudables de escoita e de respecto aos demais durante a escoita.

Bloque 2. Interpretación

1. A voz e a palabra como medios de expresión musical: características e habilidades técnicas e interpretativas.
2. Exploración e descubrimento das posibilidades da voz como medio de expresión musical e práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e o ton.
3. Os instrumentos e o corpo como medios de expresión musical: características e habilidades técnicas e interpretativas.
4. Interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.
5. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas (vocal, instrumental e corporal) propias e respecto ante outras capacidades e formas de expresión.
6. Interpretacións vocais e instrumentais de cancións tradicionais de Galicia.

Bloque 3. Creación

1. A improvisación, a elaboración de arranxos e a composición como recursos para a creación musical.
2. Improvisación vocal e instrumental, individual e en grupo, en resposta a distintos estímulos musicais e extra musicais.
3. Sensibilidade estética fronte a novas propostas musicais, a través do recoñecemento dos elementos creativos e innovadores destas.
4. Valoración da lectura e a escritura musical e dos distintos medios de gravación sonora como recursos para o rexistro e difusión dunha obra musical.

Bloque 4. Contextos musicais.

1. Coñecemento das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical occidental e doutras culturas. Música tradicional galega.
2. Recoñecemento da pluralidade de estilos na música actual.
3. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, intérpretes, concertos e producións musicais en vivo ou gravadas.
4. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento e goce da música.
5. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica, publicitaria. Análise da música utilizada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.
6. O consumo da música na sociedade actual. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e ante a polución sonora.

1.4. Contidos mínimos

Bloque 1. escoita

1. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a propia interpretación e creación musical.
2. Elementos básicos que interveñen na construción dunha obra musical (melodía, ritmo, timbre, textura, forma, tempo e dinámica)
3. Clasificación e discriminación auditiva dos diferentes tipos de voces e instrumentos.
4. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais.
5. A música en directo: os concertos e outras manifestacións musicais.
6. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais.
7. silencio na audición.
8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento.
9. Interese por desenvolver hábitos saudables de escoita e de respecto aos demais durante a escoita.

Bloque 2. Interpretación

1. A voz e a palabra como medios de expresión musical.
2. Os instrumentos e o corpo como medios de expresión musical
3. Interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.
4. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas (vocal, instrumental e corporal) propias e respecto ante outras capacidades e formas de expresión.
5. Interpretacións vogais e instrumentais de cancións tradicionais de Galicia.

Bloque 3. Creación

1. A improvisación, a elaboración de arranxos e a composición como recursos para a creación musical.
2. Sensibilidade estética fronte a novas propostas musicais, a través do recoñecemento dos elementos creativos e innovadores destas.

Bloque 4. Contextos musicais.

1. Coñecemento das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical occidental e doutras culturas. Música tradicional galega.
2. Recoñecemento da pluralidade de estilos na música actual.
3. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, intérpretes, concertos e producións musicais en vivo ou gravadas.
4. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento e goce da música.
5. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica, publicitaria.

1.5. Criterios de avaliación

- ❑ Recoñece-los parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unha linguaxe técnica apropiada ó referirse a eles.
- ❑ Percibir e identificar o silencio, entendido como elemento estruturador do son, incorporándoo á análise das producións musicais, tanto as que se compuxeron como as que se escoitaron. Sensibilizarse ante o exceso de produción de ruído e a contaminación sonora.
- ❑ Ler con soltura e cantar as notas en clave de sol en segunda. Seguir partituras simples, tanto en audición como á hora de interpretarlas instrumental ou vocalmente.
- ❑ Coñecer os signos básicos da partitura (notas, figuras, matices, tempo...)
- ❑ Apreciar e distingui-los esquemas rítmico-melódicos, así como os elementos harmónicos básicos empregados na creación musical.
- ❑ Analizar e comprende-los conceptos de monodía e de polifonía e recoñecer, a través da audición, estes tipos de textura e as formas máis sinxelas da construción musical.
- ❑ Relacionar basicamente a música con algunhas das outras manifestacións artísticas.
- ❑ Intervir nas actividades de interpretación musical (vocal, instrumental ou de movemento) adaptando a súa expresión ó conxunto e respectando as normas básicas de actuación.
- ❑ Interpretar con instrumentos e con voz cancións de diferentes repertorios (música tradicional galega, música doutras culturas, doutros períodos, de diferentes estilos populares, etc...).
- ❑ Recoñecer auditivamente e determinar a época ou cultura á que pertencen distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.
- ❑ Coñecer e diferencia-los distintos instrumentos auditiva e visualmente, así como os tipos de voz humana e agrupacións instrumentais.
- ❑ Iniciarse na utilización dalgúns dos recursos tecnolóxicos dispoñibles, de forma que se demostre un coñecemento básico das técnicas e procedementos necesarios para gravar e reproducir música e para realizar sinxelas producións audiovisuais.
- ❑ Saber concentrarse para escoitar e traballar.
- ❑ Comunicar os demais xuízos persoais acerca da música escoitada.
- ❑ Respecta-la música e o folclore propio e doutras culturas.
- ❑ Ter actitude aberta e de respecto fronte as músicas propostas en clase.

1.6. Criterios mínimos de avaliación

- ❑ Recoñece-los parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical.
- ❑ Sensibilizarse ante o exceso de produción de ruído e a contaminación sonora.
- ❑ Coñecer a colocación das notas na clave de sol en segunda e ser capaz de seguir unha partitura sinxela nesta clave.
- ❑ Coñecer os signos básicos da partitura (notas, figuras, matices, tempo...)
- ❑ Interpretar con instrumentos e con voz cancións de diferentes repertorios (música tradicional galega, música doutras culturas, doutros períodos, de diferentes estilos populares, etc...).
- ❑ Analizar e comprende-los conceptos de monodia e de polifonía e as formas máis sinxelas da construción musical.
- ❑ Intervir nas actividades de interpretación musical (vocal, instrumental ou de movemento) respectando as normas básicas de actuación.
- ❑ Coñecer e diferencia-los distintos instrumentos, así como os tipos de voz humana e as agrupacións instrumentais.
- ❑ Iniciarse na utilización dalgúns dos recursos tecnolóxicos dispoñibles, de forma que se demostre un coñecemento básico das técnicas e procedementos necesarios para gravar e reproducir música e para realizar sinxelas producións audiovisuais.
- ❑ Recoñecer auditivamente e determinar a época ou cultura á que pertencen distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.
- ❑ Saber concentrarse para escoitar e traballar.
- ❑ Respecta-la música e o folclore propio e doutras culturas.
- ❑ Ter actitude aberta e de respecto fronte as músicas propostas en clase.

2. CUARTO CURSO DE E.S.O.

2.1. Obxectivos

1. Analiza-los elementos que compoñen unha audición musical, ritmo, melodía e harmonía, identificando a súa estrutura.
2. Coñece-la voz como medio de expresión, así como as súas tipoloxías e habilidades técnicas propias.
3. Amplia-lo coñecemento da linguaxe musical mediante o estudio da mesma e a práctica instrumental.
4. Coñecer un amplo repertorio de cancións do folclore galego, do resto de España, e de distintas culturas do planeta, sendo consciente das súas intencións e funcións e aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente..
5. escoitar unha ampla variedade de obras, de distintos estilos, xéneros, tendencias, e culturas musicais, apreciando o seu valor como fonte de coñecemento, enriquecemento intercultural e pracer persoal e interesándose por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.
6. Coñecer instrumentos étnicos e folclóricos das distintas culturas e recoñecelos visual e auditivamente.
7. Respecta-las normas básicas da interpretación instrumental.
8. Ler con fluidez partituras de distinta complexidade, sendo capaces de interpretalas correctamente cos instrumentos da aula.
9. Valora-la importancia do silencio nas interpretacións grupais.
10. Utilizar a voz, o corpo, obxectos, instrumentos e recursos tecnolóxicos para expresar ideas e sentimentos, enriquecendo as propias posibilidades de comunicación e respectando outras formas distintas de expresión.
11. Desenvolver e aplicar diversas habilidades e técnicas que posibiliten a interpretación (vocal, instrumental e de movemento e danza) e a creación musical, tanto individuais como en grupo.
12. Coñecer e interpretar fórmulas polirrítmicas instrumentalmente.
13. Desenrola-lo respecto ás distintas formas de expresión musical, propias de cada país ou raza.
14. Coñecer as distintas manifestacións musicais a través da historia e a súa significación no ámbito artístico e sociocultural.
15. Coñece-los usos da música nos distintos medios audiovisuais: cine e televisión.
16. Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información –

- medios audiovisuais, internet, textos, partituras e outros recursos gráficos- para o coñecemento e goce da música.
17. Aportar ás tarefas creativas realizadas en grupo aspectos persoais que as enriquezan tanto no técnico como no humano.
  18. Amosar un espírito aberto ás aportacións do demais con tolerancia e respecto.
  19. Tomar conciencia da influencia da música na nosa sociedade e coñece-los usos sociais ós que se destina.
  20. Coñece-las principais correntes da música actual, orixes, características xerais e principais representantes.
  21. Sensibilizarse ante o fenómeno comercial que a música comporta e as súas posibles implicacións manipulativas como fenómeno de masas.
  22. Desenvolver e consolidar hábitos de respecto e disciplina como condición necesaria para o desenvolvemento das actividades musicais.
  23. Coñecer e apreciar o patrimonio cultural e contribuír activamente á súa conservación e mellora, entender a diversidade lingüística e cultural como un dereito dos pobos e os individuos e desenvolver unha actitude de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

2.2. Obxectivos Mínimos

1. Coñecer e respecta-las manifestacións musicais do folclore propio e doutras partes do mundo.
2. Coñecer os principais instrumentos étnicos e folclóricos das distintas culturas.
3. Respecta-las normas básicas da interpretación vocal e instrumental.
4. Ler partituras sinxelas co fluidez e interpretalas correctamente coa frauta doce e os instrumentos da aula.
5. Opinar con fundamento sobre a mensaxe estética que transmite unha obra musical, así como as connotacións socioculturais da mesma e os usos sociais ós que se destina.
6. Coñece-las principais correntes da música actual, as características xerais de cada estilo e os seus principais representantes.
7. Coñecer estilos de música popular doutras épocas, como o jazz. Coñece-las súas principais características, correntes e representantes.
8. Coñecer e diferencia-las características xerais da música de cada período histórico estudado.
9. Coñece-los usos da música nos distintos medios audiovisuais

actuais, e tomar conciencia do fenómeno comercial que comporta a música.

- 10.-Saber traballar en equipo, aceptando as normas do grupo e respectando as opinións dos demais.
- 11.Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información – medios audiovisuais, internet, textos, partituras e outros recursos gráficos- para o coñecemento e goce da música.
- 12.Coñecer e apreciar o patrimonio cultural e contribuír activamente á súa conservación e mellora, entender a diversidade lingüística e cultural como un dereito dos pobos e os individuos e desenvolver unha actitude de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito

2.3. Contidos

Bloque 1. Audición e referentes musicais

1. A música como un elemento cunha presenza constante na vida das persoas: A audición de música na vida cotiá, nos espectáculos e nos medios audiovisuais. Reflexión sobre esa presenza incesante nas nosas vidas e a necesidade do silencio.
2. Audición, recoñecemento, análise e comparación da música de diferentes xéneros, estilos e culturas.
  - **Diferenzas conceptuais entre música popular urbana, a música tradicional e a música chamada culta.**
  - **O Jazz:**
    - Orixe e evolución do Jazz. Instrumentos do Jazz. Distintas correntes de Jazz. Principais músicos deste estilo.
  - **As correntes musicais actuais:**
    - O Rock: orixe e evolución. Características, instrumentos e principais autores. O Rock español.
    - O Pop: Orixe e evolución. Características, instrumentos e autores principais.
    - Outros estilos actuais: O Heavy, o Reggae, o Ragga, o Hip-Hop...
  - **Músicas do mundo:**
    - A música tradicional e popular en Iberoamérica, Norteamérica, África, Asia, Oceanía...
    - A música tradicional e folclórica en Europa, España e Galicia.
  - Características e instrumentos típicos de cada estilo e cultura.
  - Audición de música de distintos xéneros, estilos e culturas.

- Interpretación de obras instrumentais e vogais dos diferentes xéneros, estilos e culturas.
  - Investigación da obra musical, autor e estilo.
  - Visionado e análise de películas relacionadas cos distintos estilos de música estudados.
  - Preparación, audición e debate de música en directo.
  - Traballos escritos e exposicións na aula sobre estilos, grupos e obras da música dos distintos períodos e da música actual.
  - Realización de traballos artísticos creativos sobre os distintos temas propostos (vídeos, murais, cadros, representacións, poemas...)
3. Utilización de distintas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación.
  4. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais.
  5. A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.
  6. A edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os profesionais da música e da industria musical.
  7. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.
  8. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describi-la música.

Bloque 2. Interpretación e creación.

1. Conceptos básicos da linguaxe musical:

Noción de pentagrama, clave, compás, notas, figuras e silencios, liñas adicionais. Signos de prolongación: ligadura, o puntiño e o caldeirón. A anacruse e a síncopa. Signos de repetición. Alteracións propias e accidentais. A armadura da clave. Elementos fundamentais da música:

- **Ritmo:** polirritmia; pulso e métrica; compases 2/4, 3/4 e 4/4, 2/2, 3/8, 6/8 e amalgamas. Obstinos.
- **Melodía:** elementos constitutivos (motivo, frase). Graos da escala. Tipos de escalas.
- **Harmonía:** Textura (monodia/polifonía). Intervalos. Tonalidade e modalidade. Acordes fundamentais. Cadencias básicas.

- **O matiz. Modificacións do aire. Acentuación.**

2. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación instrumental e vogal.
3. Interpretación de pezas vogais e instrumentais aprendidas de oído e /ou

- mediante lectura de partituras.
4. Utilización de diferentes técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, elaboración de arranxos e creación de pezas musicais.
  5. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención continuada ó director e ós compañeiros. Escoita a un mesmo e ós demais. Actuación no momento preciso.
  6. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos.
  7. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das distintas facetas e especialidades no traballo dos músicos.
  8. Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.

Bloque 3. Música e tecnoloxía.

1. O papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que tivo na música a posibilidade de grava-lo son e a aparición dos ordenadores.
2. Transformación de valores, hábitos, consumo, e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos da última década.
3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de Internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.
  - **Coñecementos básicos de programas informáticos de aplicación na creación musical.**
  - **Iniciación ós programas informáticos básicos de contido musical: editores de partituras, editores de audio, editores de vídeo, secuenciadores...**
4. Aplicación de diferentes técnicas de gravación, analóxica ou dixital, para rexistra-las creacións propias e as interpretacións realizadas no contexto da aula, así como outras actividades musicais.
5. Análise das funcións da música en distintas producións audiovisuais:
  - **A música no cine, na radio e na televisión:**
  - **Música e publicidade.**
  - **Visualización e análise de fragmentos de películas representativas das diferentes funcións da música no cine.**
  - **Análise das funcións da música na publicidade estática e dinámica por medio da observación e do estudo de diferentes anuncios.**
6. Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.
7. Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e da tecnoloxías da información e a comunicación como recursos para a creación, interpretación, rexistro e difusión das producións sonoras e audiovisuais.

2.4. Contidos Mínimos

Bloque 1. Audición e referentes musicais

1. A música como un elemento cunha presenza constante na vida das persoas: A audición de música na vida cotiá, nos espectáculos e nos medios audiovisuais. Reflexión sobre esa presenza incesante nas nosas vidas e a necesidade do silencio.
2. Audición, recoñecemento, análise e comparación da música de diferentes xéneros, estilos e culturas.
  - **O Jazz:**
    - *Orixe e evolución do Jazz. Instrumentos do Jazz. Distintas correntes de Jazz. Principais músicos deste estilo.*
  - **As correntes musicais actuais:**
    - **O Rock:** *orixe e evolución. Características, instrumentos e principais autores. O Rock español.*
    - **O Pop:** *Orixe e evolución. Características, instrumentos e autores principais.*
    - **Outros estilos actuais:** *O Heavy, o Reggae, o Hip-Hop...*
  - **Músicas do mundo:**
    - *A música en América do Norte e en América Latina, África, Asia, Oceanía*
    - *A música tradicional e folclórica en Europa, España e Galicia.*
  - Características e instrumentos típicos de cada estilo e cultura.
  - Audición de música de distintos xéneros, estilos e culturas.
  - Interpretación de obras instrumentais e vogais dos diferentes xéneros, estilos e culturas.
  - Visionado e análise de películas relacionadas cos distintos estilos de música estudados.
  - Traballos artísticos, escritos e exposicións na aula sobre estilos, grupos e obras da música dos distintos períodos e da música actual.
3. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais.
4. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

Bloque 2. Interpretación e creación.

1. Conceptos básicos da linguaxe musical:
  - **Noción de pentagrama, clave, compás, notas, figuras e silencios, liñas adicionais. Signos de prolongación: ligadura, o puntiño e o caldeirón. A anacruse e a síncopa. Signos de repetición. Alteracións propias e accidentais. A armadura da clave. Elementos fundamentais da música:**
    - **Ritmo:**; compases 2/4, 3/4 e 4/4, 2/2, 3/8, 6/8. Obstinatos.
    - **Melodía:** elementos constitutivos (motivo, frase). Graos da escala. Tipos de escalas.
    - **Harmonía:** Textura (monodia/polifonía). Intervalos. Tonalidade e modalidade. Acordes fundamentais. Cadencias básicas.
  - **O matiz. Modificacións do aire.**
2. Interpretación de pezas vogais e instrumentais aprendidas de oído e /ou mediante lectura de partituras.
3. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención continuada ó director e ós compañeiros. Escoita a un mesmo e ós demais. Actuación no momento preciso.
4. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das distintas facetas e especialidades no traballo dos músicos.

Bloque 3. Música e tecnoloxía.

1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de Internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.
2. Aplicación de diferentes técnicas de gravación, analóxica ou dixital, para rexistra-las creacións propias e as interpretacións realizadas no contexto da aula, así como outras actividades musicais.
3. Análise das funcións da música en distintas producións audiovisuais:
  - **A música no cine, na radio e na televisión. Música e publicidade. Visualización e análise de fragmentos de películas representativas das diferentes funcións da música no cine. Análise das funcións da música na publicidade estática e dinámica por medio da observación e do estudio de diferentes anuncios.**
4. Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.

2.5. Criterios de Avaliación

- ❑ Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade.
- ❑ Ler, escribir e comprende-los símbolos gráficos da linguaxe musical, utilizando a grafía convencional.
- ❑ Amosar interese polo coñecemento da linguaxe musical.
- ❑ Interpretar pezas coa voz e con instrumentos de forma correcta, tanto dende o punto de vista técnico como expresivo, de forma individual e en grupo, aprendidas de memoria a través da audición ou mediante a lectura de partitura.
- ❑ Dominar e valora-lo repertorio elixido, amosando interese e actitude participativa.
- ❑ Participar nas actividades de interpretación en grupo asumindo o intercambio de roles que se derive da necesidade musical.
- ❑ Analizar diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos impresos como partituras, comentarios ou musicogramas e describi-las súas principais características.
- ❑ Relacionar cada obra musical que se estuda co contexto histórico-xeográfico e a sociedade que reflicte, situando cronoloxicamente ós compositores, estilos, períodos e épocas.
- ❑ Respecta-lo feito musical, aceptando gustos e criterios diferentes ós propios, con argumentos lóxicos e razoados.
- ❑ Expoñer de xeito crítico a opinión persoal respecto a distintas músicas e eventos musicais, argumentándoas en relación á información obtida en distintas fontes como libros, publicidade, programas de concerto, críticas, etc.
- ❑ Coñece-las diversas correntes musicais actuais xunto coas súas principais características e representantes.
- ❑ Coñece-las características básicas do Jazz, os distintos períodos e os principais representantes.
- ❑ Coñecer e valora-las manifestacións musicais das distintas culturas do planeta así como o da propia comunidade, como xeito de afondar na nosa cultura.
- ❑ Saber analizar obras musicais mediante audicións e/ou partituras, atendendo ás súas características formais e rasgos estilísticos máis representativos, e situalas no seu contexto cultural.
- ❑ Explica-los procesos básicos da creación, edición e difusión musical considerando a intervención dos distintos profesionais.
- ❑ Coñecer e valora-lo papel das novas tecnoloxías na creación e reprodución da música a través do seu emprego.
- ❑ Participar activamente nalgunhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc.

2.6. Criterios Mínimos de Avaliación

- ❑ Ler, escribir e comprende-los símbolos gráficos básicos da linguaxe musical, utilizando a grafía convencional.
- ❑ Interpretar pezas coa voz e con instrumentos de forma correcta, tanto dende o punto de vista técnico como expresivo, de forma individual e en grupo, aprendidas de memoria a través da audición ou mediante a lectura de partitura.
- ❑ Participar nas actividades de interpretación en grupo con interese e respecto, asumindo o intercambio de roles que se derive da necesidade musical.
- ❑ Analizar diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos impresos como partituras, comentarios ou musicogramas e describi-las súas principais características.
- ❑ Relacionar cada obra musical que se estuda co contexto histórico-xeográfico e a sociedade que reflicte, situando cronolóxicamente ós principais compositores, estilos, períodos e épocas.
- ❑ Expoñer de xeito crítico a opinión persoal respecto a distintas músicas e eventos musicais, argumentándoas en relación á información obtida en distintas fontes como libros, publicidade, programas de concerto, críticas, etc, respectando os gustos e criterios diferentes ós propios.
- ❑ Coñece-las características básicas do Jazz, os distintos períodos e os principais representantes.
- ❑ Coñecer e valora-las manifestacións musicais das distintas culturas do planeta.
- ❑ Coñecer e valora-lo papel das novas tecnoloxías na creación e reprodución da música a través do seu emprego.
- ❑ Participar activamente nalgunhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc.

2.7. Procedementos de Avaliación

Os procedementos que se empregarán para a avaliación dos alumnos ó longo do segundo ciclo son os seguintes:

- Actividades de definición dun concepto. Ó estudante pídeselle que defina calquera dos conceptos expostos na clase, ben oralmente ou mediante unha proba obxectiva.
- Actividades de exposición temática. Expoñer un tema ou parte do mesmo, tanto explorado e deseñado polo propio alumno, como exposto na aula. Tomaranse en conta sobre todo a claridade dos conceptos.
- Actividades de análise e recoñecemento das obras musicais explicadas na clase.

- Probas escritas e cuestionarios sobre as unidades didácticas.
- Intercambios orais entre os propios alumnos e debates.
- Traballos creativos sobre determinados temas propostos polo profesor ou os propios alumnos (murais, gravacións, montaxe de imaxes e son, composicións, etc...).
- Lectura e interpretación de partituras individual e colectivamente.
- Observación directa na interpretación vocal e instrumental e na execución de danzas do repertorio traballado na aula.
- Revisión e corrección dos cadernos de traballo.
- Observación directa do alumno para ver se sabe utilizar distintos procedementos en situacións diferentes: ante unha audición, as distintas discriminacións, tonal, tímbrica, harmónica...

Ademais disto, o alumno debe tamén amosar certos valores e actitudes cara á materia que tamén se deben ter en conta. Para iso pódense establecer tamén tarefas de avaliación:

- Comprobación de que o alumno sabe en qué consiste a actitude, valor e norma, por exemplo enumerando as accións que deben levarse a cabo para a interpretación colectiva dunha obra musical.
- Valoración da necesidade da súa existencia, por exemplo vendo se os alumnos son capaces de redactar un escrito en pro ou en contra de determinado estilo musical como froito da reflexión sobre unha audición.

Asdo. María Cabo Carballal
(Xefa do Departamento)